

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

21 декември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Съдебна компетентност — Деликтна или квазиделиктна отговорност — Мрежа за селективна дистрибуция — Препродажба в Интернет извън дадена мрежа — Иск за спиране на неправомерно поведение — Привръзка“

По дело C-618/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Cour de cassation (Франция) с акт от 10 ноември 2015 г., постъпил в Съда на 23 ноември 2015 г., в рамките на производство по дело

Concurrence SARL

срещу

Samsung Electronics France SAS

Amazon Services Europe Sàrl,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (докладчик) и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: M. Wathelet,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Concurrence SARL, от P. Ricard, адвокат,
- за Amazon Services Europe Sàrl, от A. Bénabent и M. Jéhannin, адвокати,
- за френското правителство, от D. Colas и C. David, в качеството на представители,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,

* * Език на производството: френски.

— за люксембургското правителство, от D. Holderer, в качеството на представител, подпомагана от M. Thewes, адвокат,

— за Европейската комисия, от C. Cattabriga и Heller, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 ноември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, точка 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74 и поправка в ОВ L 10, 15.1.2014 г., стр. 32).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Concurrency SARL, установено във Франция, от една страна, и Samsung Electronics France SAS (наричано по-нататък „Samsung“), също установено във Франция, и Amazon Services Europe Sàrl (наричано по-нататък „Amazon“), установено в Люксембург, от друга страна, по повод на твърдяното нарушение на забраните за препродажба извън мрежа за селективна дистрибуция и на електронен пазар (market place) посредством оферти за продажба, публикувани на няколко управлявани в различни държави членки уебсайтове.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 От съображение 2 от Регламент № 44/2001 следва, че същият е имал за цел в интерес на доброто функциониране на вътрешния пазар да предвиди „[р]азпоредбите за уеднаквяване на правилата за конфликт на юрисдикции по граждански и търговски дела и за опростяване на формалностите с оглед бързо и опростено признаване и изпълнение на съдебни решения от държавите членки, които са обвързани по настоящия регламент“.
- 4 Съображения 11, 12 и 15 от посочения регламент са предвиждали:
„(11) Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на [седалището или постоянния адрес] на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основанието на спора или автономията на страните изисква или предполага различен свързващ фактор. Местоживеенето на правния субект трябва да се определи автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат конфликти на юрисдикции.
(12) Наред с местожителството на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за подсъдност, които са основани на тясна връзка между съда и процедурното действие или с оглед да се улесни непротиворечивото упражняване на правосъдие.

[...]

(15) В интерес на хармоничното упражняване на правосъдие е необходимо да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. [...]“.

5 Правилата за компетентност са се съдържали в глава II от Регламента.

6 Член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001, който се е съдържал в раздел 1, озаглавен „Общи разпоредби“, от глава II, е гласял следното:

„При условията на настоящия регламент, искиове срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

7 Член 3, параграф 1 от този регламент, включен в посочения раздел 1, е предвиждал:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

8 Член 5, точка 3 от посочения регламент, който се е съдържал в глава II, раздел 2, озаглавен „Специална компетентност“, е предвиждал:

„Срещу лице, които има местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиове в друга държава членка:

[...]

3) по дела относно гражданска отговорност, *delict* или *quasi delict* — в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“.

9 Регламент № 44/2001 е отменен с член 80 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1). По силата на член 81, втора алинея от него той се прилага от 10 януари 2015 г.

Френското право

10 Към момента на настъпване на фактите по главното производство член L. 442-6, параграф 1, 6° от Code de commerce [Търговски кодекс] е предвиждал:

„Отговорността на извършителя се ангажира и за него възниква задължение да поправи вредата, когато производител, търговец, промишлено предприятие или лице, вписано в регистъра на занаятите:

[...]

6° пряко или непряко участва в нарушението на забраната за препродажба на стоки извън дадена мрежа, наложена на дистрибутора, обвързан с договор за селективна или изключителна дистрибуция, освободен съгласно приложимите норми на конкурентното право“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 11 От предадената на Съда преписка следва, че дружеството Concurrency извършва дейност по продажба на дребно на електронни стоки, предназначени за широкия кръг потребители, посредством магазин, намиращ се в Париж (Франция) и на сайта за електронна търговия „concurrency.fr“. На 16 март 2012 г. Concurrency сключва със Samsung договор за селективна дистрибуция, озаглавен „Специализиран търговец на дребно Elite“, относно висококачествените стоки от марката „Samsung“, тоест гамата ELITE. Този договор е предвиждал по-конкретно забрана за продажба на въпросните стоки в интернет.
- 12 Вследствие на сключването на посочения договор между страните възниква спор. Samsung упреква Concurrency, че с продажбата на стоките от гамата ELITE на неговия уебсайт същото е нарушило договора за селективна дистрибуция. На свой ред Concurrency оспорва правомерността на клаузите на този договор, като твърди по-конкретно, че те не се прилагат еднакво към всички дистрибутори, някои от които продават въпросните стоки на различните сайтове на Amazon без реакция от страна на Samsung.
- 13 С писмо от 20 март 2012 г. Samsung уведомява Concurrency, че прекратява търговските си отношения с него, считано от 30 юни 2013 г.
- 14 През април 2012 г. Concurrency подава иск срещу Samsung пред съдия по обезпечителното производство в Tribunal du commerce de Paris (Търговски съд Париж, Франция), като се позовава на отказа на дружество Samsung да му доставя стоките от гамата ELITE въпреки поетите ангажменти.
- 15 С определение от 18 април 2012 г. посочената юрисдикция отхвърля исканията на Concurrency. Това определение е потвърдено със съдебно решение от 25 октомври 2012 г. на Cour d'appel de Paris (Апелативен съд Париж, Франция), произнесено в обезпечително производство.
- 16 На 3 декември 2012 г. Concurrency подава за втори път иск срещу Samsung в рамките на обезпечително производство в Tribunal de commerce de Paris, с цел наложената с договора за селективна дистрибуция забрана за продажба в интернет на стоки от гамата ELITE да бъде обявена за непротивопоставима и вследствие на това на Samsung да бъде разпоредено да продължи да му доставя стоките по този договор. Освен това на същия ден Concurrency подава за първи път иск срещу дружеството Amazon, целящ да му бъде разпоредено да изтегли от своите сайтове Amazon.fr, Amazon.de, Amazon.co.uk, Amazon.es и Amazon.it всички оферти на известен брой модели на стоки Samsung.
- 17 На 8 февруари 2013 г. съдията по обезпечителното производство в Tribunal de commerce de Paris произнася определение при условията на състезателност, с което обявява, че не е компетентен, що се отнася до функциониращите извън френската територия сайтове на Amazon, постановява, че относно исканията на Concurrency спрямо Samsung няма основания за обезпечително производство, и отхвърля исканията на Concurrency спрямо Amazon.
- 18 На 27 юни 2013 г. Concurrency обжалва това решение пред Cour d'appel de Paris (Апелативен съд, Париж).
- 19 С решение от 6 февруари 2014 г. Cour d'appel de Paris изменя частично определението от 8 февруари 2013 г. на съдията по обезпечителното производство в Tribunal de commerce de Paris, като обявява за недопустими исканията на Concurrency спрямо Samsung и отхвърля исканията на Concurrency спрямо Amazon. Със същото решение Cour d'appel de Paris потвърждава това определение в частта му относно липсата на компетентност на юрисдикциите на Френската република да разгледат иска относно сайтовете на Amazon, функциониращи извън територията на тази държава членка.

- 20 Тогава Concurrency подава касационна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция.
- 21 В жалбата си Concurrency изтъква, че в обжалваното решение погрешно е обявена липса на компетентност на френския съд, що се отнася до сайтовете на Amazon в чужбина, тъй като последните не били насочени към френските потребители. Дори и да се предположи, че критерият за достъпността на уебсайта не е достатъчен, Cour d'appel de Paris неправомерно пропуснал да провери дали системата за продажба на уебсайтовете на Amazon позволява да се изпращат предложените за продажба стоки не само в засегнатата страна по произход на сайта, но и в другите държави членки, и по-специално във Франция, което позволява да се обоснове компетентността на френския съд.
- 22 Запитващата юрисдикция счита, че спорът, с който е сезирана, е особен с това, че не съответства на нито една от вече разгледаните в практиката на Съда във връзка с член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 хипотези. Всъщност с подадения иск се цели да се сложи край на твърдените вреди, причинени от одобрен дистрибутор, установен във Франция и управляващ сайт за електронна търговия, в резултат от нарушението на забраната за препродажба на стоки извън мрежата за селективна дистрибуция, към която той принадлежи, и от предлагането на продажби посредством електронен пазар на различни интернет сайтове, управлявани във Франция и в други държави членки, каквото предлагане е забранено с разглеждания договор за селективна дистрибуция.
- 23 При тези условия Cour de cassation (Франция) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 да се тълкува в смисъл, че при твърдяно нарушение на забраните за препродажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция и от електронен пазар, извършено посредством оферти за продажба, публикувани на няколко интернет сайтове, управлявани в различни държави членки, одобреният дистрибутор, който се счита за увреден, може да подаде иск за спирането на причиненото неправомерно поведение до юрисдикцията, на територията на която публикуваните онлайн оферти са достъпни или са били достъпни, или трябва да е налице друга привръзка?“

По преюдициалния въпрос

- 24 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи как следва да се тълкува член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 с цел да се възложи предоставената с тази разпоредба съдебна компетентност за разглеждане на иск за отговорност за нарушение на забрана за продажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция в резултат от предлагането на интернет сайтове, функциониращи в различни държави членки, на стоки, които са предметът на тази мрежа.
- 25 В самото начало следва да се припомни, че член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува самостоятелно и стриктно и че посоченият в тази разпоредба израз „мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие“ обхваща едновременно мястото на настъпване на вредата и мястото на настъпване на събитието, причинило тази вреда, поради което ищецът може по свой избор да предяви иск срещу ответника пред съда в едното или в другото от тези две места (вж. в този смисъл решение от 10 септември 2015 г., *Holterman Ferho Exploitatie* и др., C-47/14, EU:C:2015:574, т. 72, както и цитираната съдебна практика).
- 26 Съгласно постоянната съдебна практика правилото за компетентност, установено с член 5, точка 3 от посочения регламент, се основава на наличието на особено тясна връзка между спора и юрисдикциите по мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното

събитие, която връзка обосновава предоставянето на компетентност на тези юрисдикции за целите на доброто правораздаване и надлежната организация на процеса (решение от 10 септември 2015 г., *Holterman Ferho Exploitatie* и др., C-47/14, EU:C:2015:574, т. 73, както и цитираната съдебна практика).

- 27 Всъщност в областта на деликтната или квазиделиктната отговорност съдът по мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие, по принцип е най-подходящият да се произнесе по-специално поради близостта на спора и улесненото събиране на доказателства (решение от 10 септември 2015 г., *Holterman Ferho Exploitatie* и др., C-47/14, EU:C:2015:574, т. 74, както и цитираната съдебна практика).
- 28 Следователно идентифицирането на някоя от връзките, признати в напомнимата в точка 25 от настоящото решение съдебна практика, трябва да даде възможност да се установи компетентността на съда, който обективно най-добре може да прецени дали са налице конститутивните елементи на отговорността на ответника, така че надлежно може да бъде сезиран само съдът, в съдебния район на който се намира релевантната връзка (решение от 10 септември 2015 г., *Holterman Ferho Exploitatie* и др., C-47/14, EU:C:2015:574, т. 75, както и цитираната съдебна практика).
- 29 В делото по главното производство, както генералният адвокат е посочил в точка 40 от заключението си, възниква въпросът дали запитващата юрисдикция е компетентна единствено на основание мястото на настъпване на твърдяната вреда.
- 30 Що се отнася до тази привръзка, Съдът вече е уточнил не само че мястото на настъпване на вредата може да варира в зависимост от естеството на правото, чието нарушение се твърди, но и че за да може вредата да настъпи в определена държава членка, е необходимо правото, чието нарушение се твърди, да е защитено в тази държава членка (вж. решение от 22 януари 2015 г., *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 31 По този начин, доколкото защитата, предоставена от държавата членка на сезираната юрисдикция, важи само за територията на последната, сезираната юрисдикция е компетентна само по отношение на вредата, причинена на територията на тази държава членка (вж. в този смисъл решения от 3 октомври 2013 г., *Pinckney*, C-170/12, EU:C:2013:635, т. 45 и от 22 януари 2015 г., *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, т. 36).
- 32 В конкретния случай, от една страна, нарушението на забраната за продажба извън дадена мрежа е санкционирано от правото на държавата членка на сезираната юрисдикция, тъй като съществува естествена връзка между тази юрисдикция и спора по главното производство, която обосновава възлагането на компетентността на последната.
- 33 От друга страна, твърдяната вреда настъпва именно на територията на посочената държава членка. Всъщност в случай на нарушение, посредством интернет сайт, на условията на мрежа за селективна дистрибуция, вредата, която дистрибутор може да изтъкне, е намаляването на обема на неговите продажби като последица от тези, осъществени в нарушение на условията на мрежата, и последвалата от това загуба на печалби.
- 34 В тази връзка обстоятелството, че интернет сайтовете, на които са предложени стоките, предмет на правото на селективна дистрибуция, функционират в държави членки, различни от държавата, в която се намира сезираната юрисдикция, е без значение, при положение че деянията, извършени в тези държави членки, са причинили или има опасност да причинят твърдяната вреда в правораздавателния район на сезираната юрисдикция, което запитващата юрисдикция трябва да прецени (вж. в този смисъл решение от 5 юни 2014 г., *Coty Germany*, C-360/12, EU:C:2014:1318, т. 57 и 58).

- 35 С оглед на гореизложените съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 5, точка 3 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува — с цел възлагането на предоставената с тази разпоредба съдебна компетентност за разглеждане на иск за отговорност за нарушение на забраната за продажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция, извършено с предлагането на стоки, които са предмет на посочената мрежа, на функциониращи в различни държави членки интернет сайтове — в смисъл, че за мястото, където е настъпила вредата, трябва да се счита територията на държавата членка, която защитава посочената забрана за продажба посредством въпросния иск, на която територия ищецът твърди, че е претърпял намаление на продажбите си.

По съдебните разноски

- 36 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 5, точка 3 от Регламент № (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува — с цел възлагането на предоставената с тази разпоредба съдебна компетентност за разглеждане на иск за отговорност за нарушение на забраната за продажба извън дадена мрежа за селективна дистрибуция, извършено с предлагането на стоки, които са предмет на посочената мрежа, на функциониращи в различни държави членки интернет сайтове — в смисъл, че за мястото, където е настъпила вредата, трябва да се счита територията на държавата членка, която защитава посочената забрана за продажба посредством въпросния иск, на която територия ищецът твърди, че е претърпял намаление на продажбите си.

Подписи